СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 211. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 10-го вересня 1940. No. 211. Jersey City, N. J., Tuesday, September 10, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

БОРОТЬБА З СОРОМІЦЬКОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ

НЮ ЙОРК. — Нюйорська поліція, маючи в руках список 19 ріжних тижневиків і місячників, які „процвітають" у той спосіб, що поміщують сороміцькі фотографії та приперчені оповідання, почала провірювати нюйорські ґазетні кіоски, щоб переконатись, чи ці видавництва далі виставлені на продаж. Пару тижнів тому посадник Ля Ґвардія звернув кіоскам увагу, що вони будуть карані, коли далі поширятимуть цю деморалізуючу літаратуру. Тепер посадник сповняє свою погрозу і всі ті кіоски, що далі продають ці видавництва, стратять лайсенс продажу.

НЮЙОРСЬКА ГРОМАДА ВИТАЄ ЄП. БУЧКА.

НЮ ЙОРК. — У неділю 8 вересня відбулася в концертовій салі Дому Карпатія гостина для привитання недавно прибувшого на постійний побут до Ню Йорку українського католицького єпископа, Івана Бучка. Приявних було коло 300 гостей. Гостину уладжувало тов. „Дністер", від. 361 У. Н. Союзу при співучасти інших 16 нюйорських українських товариств. В дверех салі заграла музика українського Пласту, а потім привітав єпископа і опісля зібраним його представив голова тов. „Дністер", Стефан Ковальчук, передаючи провід членові тов. „Дністер" Миколі Мурашкові. Артистичну програму виконали: член тов. „Дністер", проф. Роман Придаткевич грою своїх композицій на скрипці й членка „Дністра", панна Никифорчин. Низку промов виголосили: Заст. голови тов. „Дністра", д-р С. Демидчук; гол. рек. серкетар У. Н. Союзу, Дмитро Галичин, про цїли цїли й працю У. Н. Союзу; асемблимен нюйорської леґіслятиви, Стефан Ярема; адв. Михайло Пізнак; проф. д-р Ол. Кошиць та самий соленізант, Кир Іван. Настрій був дуже сердешний. Гостина мала на цїли започаткувати оживлення діяльности нюйорської громади після деяких признак занепаду в останнім році.

АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ ПОТРЕБУЄ ТРЕНУВАННЯ.

НЮ ЙОРК. — Один із найкращих американських військових критиків, Болдвин, говорить в Ню Йорк Таймсі, 9. вересня, що американська армія потребує ще багато вправ, щоб стати готовою до бою. Так як тепер стоять справи, вона зовсім до бою неготова. Вона не має належної модерної зброї, під оглядом якости і скількости. Також вояки і старшини не є якслід вишколені. Серед рядового і старшинського складу є іще багато сирого матеріялу, каже, Болдвин.

„ДОБРОВОЛЬЦІ" ДО АНҐЛІЇ.

ВАШИНҐТОН. — В офіційних колах кружляють чутки, що уряд вкоротці дозволить старшинам армії і національної ґвардії, брати довші відпустки, щоб їх використати на добровольчу службу в Анґлії. Так робила Німеччина й Італія в часі еспанської громадянської війни. Вони посилали туди десятки тисяч своїх старшин і підстаршин, головно з летунства, щоб вони там заправились до війни. Американські старшини, колиб вступили на якийсь час до анґлійської армії і брали участь у війні, також набралиб дійсного военного знання і тим пtriнеслиб боєвий рівень цілої американської армії. Анґлія також на тім скористалаб.

НЕ МОЖУТЬ ІЗААКСОВІ ЗАБУТИ.

НЮ ЙОРК. — Американські ветерани католицької віри зробили предсідникові дільниці Менгетен, Ізааксові, прикру демонстрацію. В часі посвячення военного памятника в Менгетенвил, минулої неділі, покликано до промови Едварда Карея, стейтового команданта католицьких ветеранів. Карей приступив до голосника і заявив, що не хоче говорити з тої плятформи, з котрої хвилю передтим говорив Ізаакс, той сам чоловік, що назначив своїм довіреним дослідником комуніста Ґерсона і не хотів його усунути, хоч всі ветерани протестували проти цього. Ізаакс мовчав і щойно другого дня заявив, що хай ветерани йому докажуть, що назначаючи Ґерсона він поламав котрий небудь закон.

КОНҐРЕС ХОЧЕ РОЗЇЗДИТИСЬ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатори і конґресові представники почувають втому і хотілиб уже скоро розїхатись домів. Бо цього року вони не мали вакацій і радили від першого січня дотепер. Президент Рузвелт бажав на весну скорого розїзду конґресу, кажучи, що нема важних справ. Та конґрес боявся, що в його відсутности готова вибухнути війна. Тому він далі радив і за той час ухвалив чимало важних речей. Він ухвалив 15 біліонів долярів на зброєння також вже майже ухвалив примусову військову службу, а навіть дав президентові право реєструвати приватне майно. Конґресмени розїзджаючись тепер на вакації, знають, що фактично це не будуть вакації, тільки тяжка підготовка до надходячих виборів.

ОБІ КОНҐРЕСОВІ ПАЛАТИ ШУКАЮТЬ ПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ ЗАКОНОПРОЄКТУ ПРИМУСОВОЇ СЛУЖБИ

ВАШИНҐТОН. — Палата представників малою більшістю голосів переголосувала поправку конґресмена Фиша, щоб відложити побір рекрутів на два місяці. Коли впродовж цього часу не зголоситься добровільно 400,000 рекрутів, то тоді президент матиме право впровадити силувану службу і розпочати набір. Цей законопроєкт тепер віддано під дискусію спільного комітету з сенату і палати представників, які мають його узгіднити і представити щераз під одобрення обох палат. Знавці кажуть, що сенат правдоподібно відкине поправку Фиша, себто відтягнення примусової служби на два тижні. Зате погодиться на вік поданий палатою представників, яка хоче, щоб до служби брати річники від 21 до 45 року життя. Також сенат погодиться на поправки в додатку до цього законопроєкту, які дають президентові право на випадок пекучої потреби взяти під заряд уряду фабрики. Кажуть, що цей законопроєкт буде викінчений і одобрений обома палатами під кінець цього тижня і підданий під підпис президента. Тоді він стане законом.

ПЕТЕРСОН УСПОКОЮЄ ПРОМИСЛ

Асистент секретаря війни, Петерсон, виголосив перед адвокатською палатою в Філядельфії промову і в ній сказав, що американський приватний промисл не має потреби боятись законопроєкту, який обговорюють тепер у конґресі, а на основі якого уряд мав би право підчиняти собі приватний промисл. Петерсон говорив, що цей законопроєкт правдоподібно ніколи не буде використаний, бо колиб президент навіть дістав право підчиняти урядові фабрики, то він це зробив би лиш у дійсно конечних випадках. В таких випадках, в яких ніхто цього не протестував би.

ЛІМЕН ПІДГОТОВЛЮЄ НАБІР НОВОБРАНЦІВ

Ґубернатор нюйорського стейту, Лімен, заявив, що він вже виготовив зо своїми військовими знавцями точний плян набору рекрутів. Все готове вже чекає і треба лиш ухвалення закону про примусову службу, щоб робота пішла в рух.

БІДНОТА НАЙБІЛЬШОЮ ЖЕРТВОЮ НІМЕЦЬКИХ НАЛЕТІВ НА ЛОНДОН

Так складається, що в поблизу пристаней, складів зброї та фабрик мешкає сама найбідніша частина населення Лондону. Ось та частина поносить тепер найбільші жертви, бо німецькі летуни атакують в першу чергу пристані й фабрики. Американський кореспондент, що описує німецький налет зі суботи, каже, що бачив тисячі тої бідноти, як розбіглася по місті, втративши все, що мала. Ось ті нещасні жертви порозміщувано по школах і ріжних публичних будинках. Виглядає це, каже кореспондент на щось таке, що подібне до найгірших виливів таких рік як Місісіпі, коли то тисячі осіб остаються без даху над головою.

САМ ҐЕРІНҐ ПРОВОДИТЬ НАСТУПАМИ

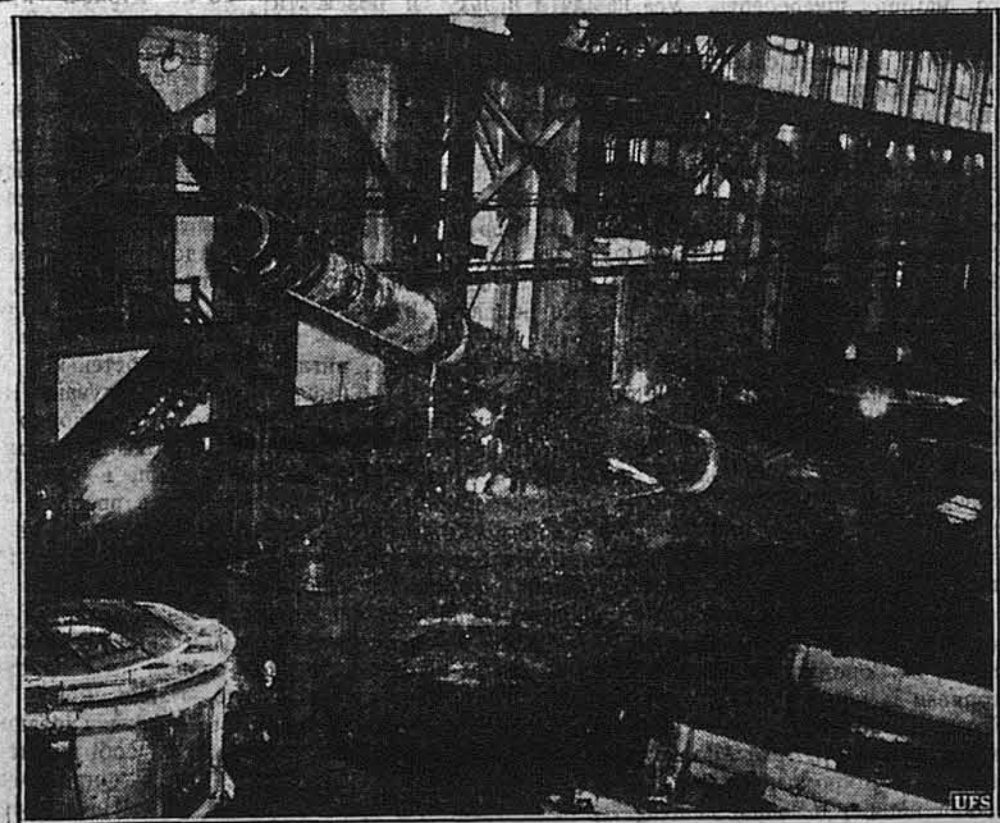
Німецька преса розписується широко про нищення Лондону. Каже, що це „відплата" за нищення британськими летунами німецьких міст, а властиво німецького „цивільного населення". Далі пишеться, що цею відплатою проводить маршал Ґерінґ, що тепер перебуває в Франції, десь близько Анґлії.

ЩОЙНО ВСТУП ДО НАПАДУ НА АНҐЛІЮ

Італійські звідомлення подають, що війна з Анґлією ввійшла в другу фазу. В першій фазі німецькі летуни тільки робили досліди, розсліджуючи терен та військові обекти. Тепер зачалось властиве нищення Анґлії. А трета фаза, яка скоро наступить, буде виладування німецьких військ на анґлійській землі.

БОМБАРДУЮТЬ МІСЦЯ, ЗВІДКИ НАДІЮТЬСЯ НАПАДУ

Британські летуни звернули тепер увагу на такі міста як Кале, Остенд, Дюнкірк і Бульонь, де є зібрані ті німецькі сили, що мають напасти на Анґлію. Ось ті міста є тепер постійно бомбардовані.

НОВІ ГАРМАТИ. — У великім арсеналі в Вотервлиеті, Ню Йорк, викінчують відливати цю велику 16-цалеву гармату, що може викинути кулю ваги 2,400 фунтів на віддаль 20 миль. Гармата сама важить 135 тон й має 60 стіп довжини. Її уставлять відай на якомусь военному кораблі.

СОВЄТСЬКІ МАНЕВРИ НА ЗАХОДІ ПРОДОВЖАЮТЬСЯ

МОСКВА. — По Києві став тепер Мінск, столиця Білорусі, центром великих військових маневрів, що їх тепер Совєти переводять на західньому фронті. В дипльоматичних чужинецьких колах переконані, що ті маневри, що ведуться на великі розміри на західньо-українських і білоруських землях, є нічим іншим, а тільки прикривалом того, щоби бути готовим на „кожний випадок", себто на те, щоб знову щось загарбати, користаючи з нової суматохи на Балкані.

ВТЕЧА РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ.

ЛЮҐАНО (Швайцарія). — Бувший румунський король Кароль прибув до Швайцарії й перебуває в Люґано в прекраснім готелі над пречудним озером. Репортери застали його при вечері разом з його любкою Маґтою Люпеско і його прибічниками. Усі були в добрім гуморі. Мабуть раділи, що вже є поза Румунією. Якимсь чудом ніхто з них не потерпів, коли їхали поїздом через румунську територію, хоч поїзд обстрілювано й ваґони подіравлені від куль членів Залізної Ґвардії. Кароль хотів би дістатись до Франції, або до Єгипту, але його тамтуди не пускають, а в Швайцарії дозволили йому на один місяць побуту. Німецькі джерела подають, що він поїде до Канади, де має величезну фарму. Таку фарму, чи фабрику, має він теж і в Полудневій Америці, але мабуть і тамтуди тяжко йому покищо дістатись. В Румунії сконфісковано його маєтки, які мають бути величезні. Виявляється, що він і його прибічники мали шери у всіх найбільших підприємствах. Тепер держава забрала ті шери.

„ЧИСТКА" В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ. — Ще не знати, яку край дістане владу. Наразі править ним сам диктатор, ґен. Антонеску. Він уже заповів чистку, яка обхопить усіх давніх міністрів, що творили двірську камарилю і робили ґешефти. Між ними будуть і ґенерали, що держали з Каролем і його любкою Маґдою Люпеску, яка була властивим диктатором краю. Заряджено по церквах молебень, в якому взяв участь молодий король Михайло. В церкві молилися за „здоровля молодого короля" і „проклинали тих, що були причиною траґедії краю".

ПЕРШИЙ МАДЯРСЬКИЙ ДАР — КУПА БРОШУР.

БУДАПЕШТ. — Мадярські війська, що входять на територію, яку Мадярщина дістала від Румунії, засипують населення летючками і брошурами, якими наповнені вози і ваґони, що їдуть з армією. Усі ті летючки заповідають „братам мадярам і румунам", що їх тепер жде спокій і щастя.

ЯК „РОЇ ПЧІЛ".

ЛОНДОН. — Так виглядають, як описує американський кореспондент, німецькі налети на Лондон.

СИНҐАПУР МОРСЬКОЮ БАЗОЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ТОКИО. — Про таке говорять в Японії. Кажуть, що Велика Британія відступить Синґапур Злученим Державам на те, щоб могли краще обороняти Филипини. Таке пишеться в японських ґазетах, які атакують за те Злучені Держави, що ніби вони вносять ось тим хаос в справи Далекого Сходу.

ЩАСТЯ В НЕЩАСТЮ.

ЛОНДОН. — Німецька бомба вдарила цілою силою в протилетунське схоронище, в якому було до 1,000 людей, самих найбідніших робітників. Нормально не повинно було остати ніякого сліду зі схоронища і людей. Та згинуло тільки 14 осіб, а 40 було ранених.

НІБИ ВЖЕ ЗНАЮТЬ, ЯК СЕБЕ ХОРОНИТИ.

БЕРЛІН. — Урядові джерела подають, що столиця краю не потерпіла в останньому часі багато від британських налетів тому, що знайдено „новий спосіб оборони", який тепер виявив „надзвичайну силу".

КАЖУТЬ, ЩО ТАКОЖ БОМБАРДУЮТЬ.

РИМ. — Італійська преса доносить, що в теперішнім бомбардуванню Лондону беруть участь також і італійські летуни, щоб „відплатитись" за бомбардування британцями італійських міст в північній Італії.

ЗАПОВІДАЮТЬ СПІЛЬНИЙ НАСТУП.

РИМ. — З того, що пишуть ґазети, виходилоб, що Італія жде з головним наступом на Єгипет до того часу, коли Німеччина зачне напад на Анґлію.

ЗА МОРАЛЬНЕ Й ФІЗИЧНЕ ВІДРОДЖЕННЯ.

ВІШІ. — Вище наведене має стати тепер головним завданням нового французького уряду, коли брати під увагу те, що він голосить. Найбільша увага буде звернена на молодь. Формується уже нова молодеча орґанізація, що працюватиме по громадах, в полі й на дорогах, будуючи нові шляхи, спортові площі, тощо.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з анґлійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТАКИ ІДУТЬ РАЗОМ

Хто вчитується уважно в те, що передає американська преса про „советсько-німецьке напруження", мусить набрати переконання, що є якісь сили, які намагаються за всяку ціну вбити в голови американців що війна між Советами і Німеччиною неминуча. І то вже в найближчому чи недалекому часі. Замітне в тому те, що все те не є оперте на ніяких фактах, а тільки на здогадах, на пророкуванню. . .

Що націсти ненавидять большевиків, а большевики націстів, чи там фашистів, це ясне, коли мати на увазі виключно минуле. Чи воно так є тепер, чи вже таке питання, на яке годі певно відповісти, коли брати справу з сентиментального боку, з того, як відчувають народи „заприязнених" держав. Можливо, що так є, що німці далі ненавидять большевиків, а большевики німців, та що як одні так другі нераді з того, що їм приходиться разом іти. Та дійсність є така, що вони таки є разом, та що їхні спільні інтереси тепер такі, щоб далі разом держатись і далі разом іти.

Очевидно, що тепер такі часи, що можуть зайти ріжні непередвиджені випадки, особливо, колиб збунтувався якийсь з тих народів, що є під чоботами диктаторів, та колиб через те повстало нове міжнародне замішання, яке потряслоб принаймні одним з диктаторів. І це правда, що тоді ніхто не звертав би ніякої уваги на якусь там „приязнь", чи якийсь там „договір про ненапад" чи спільну оборону. В такому разі й советсько-німецька спілка не малаб ніякого значіння, а показалаб себе тільки спілкою брехунів, з яких кожний старавсяб у такій хвилі ошукати чи навіть зрадити другого. Отже, коли це мати на увазі, тоді можна снувати найріжнородніші пляни й пророкувати Бог знає що. Та нам треба рахуватись з тим, що тепер є. І головно з тим, що у проводі Німеччини і СССР стоять люди дуже практичні, що вправді говорять часом і сентиментально, але ділають дуже реально, безпощадно й брутально. Не примха чи сентиментальність звели докупи Сталіна з Гітлером, а тільки реальна політика. Така конечна, що мусіла бути проведена, хоч була свого роду компромітацією для Гітлера перед німецьким народом і світом, а для Сталіна перед советськими народами і робітниками у світі. Від того останнього зачали відвертатись ще й ліберали, але доперва тоді, коли він пішов разом з Гітлером. Такі речі не повстають для певних хвилевих користей чи передишок! Ось і тому ми тої думки, що нема тепер ніяких підстав говорити про розрив між Сталіном і Гітлером. Це є тільки побожне бажання тих чинників, що собі цього бажалиб, що є проти цеї спілки, бо волілиб бачити Сталіна на іншім боці. Це є свого роду виправдування Сталіна й ослаблювання вини одного з диктаторів за те нещастя, в якому тепер світ опинився.

ЗЛОЧИН І ПОКУТА

(Надіслане з Женеви, Швайцарія).

Війна є злочином, участь в якій кожна зі сторін виправдує потребою боронити батьківщину від напасника. З огляду на те, що кожний з учасників є суддею у власній справі, мусить перебрати на себе відповідальність звичайно переможений. Відповідальність ця є тим тяжчою, що її покутується втратою частини території та іншого національного майна переможеної держави. Клясичним взірцем цього була Німеччина по світовій війні. Тепер виринає питання за відповідальність в сучасній війні. Політичні кола і преса Франції намагаються перевалити цю відповідальність, чи принаймні головну частину її, на Великобританію. Але нас цікавить не так те, яка частина вини за сучасну війну припадає одній чи другій з західних великодержав, а те, оскільки відповідає за неї Московщина. Довести відповідальність якої держави за війну, в якій вона участи не бере, може видаватися не лише парадоксальним, а просто безглуздим. Довести це тепер може до тогож видаватися річчю тим більш безнадійною, що Німеччина хоче вдержувати з Московщиною „приязні" відносити, а Великобританія все ще не втратила остаточно надії бачити червону армію раніше чи пізніше по своїм боці. Але для того, щоб довести щось іншим, треба довести це спочатку собі самим, а потім, є ще досить держав в Европі і Америці, які можуть посуджувати чинність Московщини безсторонньо.

Оскільки Франція малаб відповідати за війну, то паде вина тут передусім і головно на ті її політичні кола, які цілком залежали від московського уряду, були ним в значній мірі оплачувані і керовані, на агентів Москви, і на ті, на жаль дуже численні, не лише комуністичні та соціялістичні, а й дуже консервативні кола, що пхали Францію до війни проти Німеччини і не мали найменшого сумніву відносно того, що Московщина в цій війні візьме участь. Переконання їх скріплювала та обставина, що московський уряд мав фактично провід у війні проти національної Еспанії і робив все від нього залежне, щоб цю війну перетворити в европейську війну. Кожна нація відповідає справді за свій уряд. Відповідає Франція за ті свої політичні кола, які йшли за проводом Москви. Але який 'сенс і яку моральну вартість має для Европи покута Франції, коли всі злочини Московщини лишатимуться безкарними?

До тогож „вина" Франції дуже поважно ріжниться від дійсної вини Московщини. Хоч участь Франції у війні була безпосередня, а участь Московщини продовжує бути посередньою, лише чинність московського імперіялізму зробила війну неминучою. Французи гадали принаймні, що боронили свою батьківщину, тоді як Московщина кермувалась і кермується виключно плянами свого хижацтва. Франція уважала війну великим лихом і посилала на смерть своїх власних синів, московський-же уряд бачив і вбачає далі в европейській війні єдиний порятунок Московщини та здійснює пляни московського імперіялізму головно кровю та майном поневолених націй.

Не зважаючи на те, що московський уряд зробив все від нього залежне, щоб до сучасної війни допровадити, і здобув тим часом найбільше, нападаючи в спосіб гієни на сусідні держави, позбавлені оборони великодержав, намагався Молотов в своїй останній промові в початку VII. сесії Найвищої Ради СССР дуже кумедно відмежуватися від „капіталістичних держав", що провадять „імперіялістичну" війну. При тим зрадив він дуже необережно московські надії запевняючи, що европейська війна перетворюється в світову наслідком того, що починається бійка за французькі, голяндські та бельгійські колонії; мав він тут на увазі головно противенства поміж Англією і Злученими Державами Америки з одного та Японією з другого боку на Тихім океані. Вже ці запевнення керманича московської зовнішньої політики самі по собі доводять, що московський уряд сподівається не лише вдержати в разі продовження війни свої дотеперішні здобутки, а й **поширити московське хижацтво на нові землі.**

На превеликий жаль доводиться признати, що ці московські сподівання не зовсім безпідставні. Тим довше триватиме війна, чим тяжчим буде господарське та політичне становище Европи, тим більш сприятливим буде становище для московського імперіялізму. Чим більш будуть знесилені великодержави в сучасній війні, тим менше матимуть вони можність спинити розвиток московського хижацтва в Европі і Азії. Поминаючи про те, хто переможе остаточно в цій війні, не можна заплющувати очей на той факт, що з цеї боротьби може Московщина вийти одинокою володаркою Европи. Небезпека цього спинити війни на жаль не може, але це не звільняє ані трохи українців звертати на неї увагу цілого культурного світу.

Коли наявність СССР та свідома чинність московського уряду є безперечними чинниками війни, то нема сумніву, що розбиття цеї вязниці народів причинилосьб би у великій мірі до повернення та утривалення миру в Европі і цілім світі. Розбиттям СССР на його складові національні частини створеноб не лише моральні, а й матеріяльні передумови миру. Поповненоб великий чин і створеноб нові безмежні моральні скарби, поверненоб довіря Европи до самої себе та поміж державами **і націями**, що її населюють, очищеноб інтернаціональну атмосферу від першого джерела суспільно-політичних пошестей, що від двох десятків років затроює Европу і цілий світ.

Новітня суспільна наука бачить в карі злочинців не помсту за доконаний злочин, а лише перешкоду повнити дальші злочити, бачить покуту і засіб моральної поправи. Такою покутою Московщини булоб відокремлення земель поневолених націй від неї, яке позбавилоб разом з тим її засобів для дальших нападів на сусідів та примусилоб московнів занятися продуктивною працею на власній землі. Розбиття СССР на його складові національні частини створилоб і матеріяльну основу для ліквідації війни, яку московський уряд так старанно готував і до якої нарешті допровадив. Саме намагання перевалити на противника кошти війни затягає її і унеможливлює кожде цілком можливе поза тим, порозуміння; це намагання зростає тим більше, чим більше убожіє Европа, але загальні злидні ані трохи не зменшаться від того, чи один чи другий з противників кошти війни має вирівняти. Зубожіння Европи можна уникнути лише в той спосіб, що кошти війни буде перенесено на третього, справжнього винуватця війни, СССР, себто Московщину, шляхом відокремлення від неї земель всіх поневолених націй. Лише цим шляхом можливо буде набути для Европи і цілого світу нові джерела добробуту, нові людські сили і нові матеріяльні засоби та нові ринки збуту. Лише таким чином можна в найкоротшім часі зліквідувати війну та її наслідки і забезпечити Европі кращу будуччину.

Керманич зовнішньої політики країни невільницького капіталізму та хижацького імперіялізму, Молотов, мав на жаль слушність припускаючи можність перетворення европейської війни в світову. Але крівава боротьба за голяндську Індію чи бельгійське Конго в часі, коли Московщина володіє в самій Европі її найбогатійшими чужонаціональними кольоніями та визискує десятки міліонів білих невільників, є божевіллям, яке загрожує світу небувалою катастрофою. Україна все була і лишається незважаючи на мур советського кордону органічною складовою частиною старої культурної Европи, а тим самими і цілого цивілізованого світу, отже й обовязком українців не лише супроти власної нації, а й інших культурних націй, є звертати безупинно їх увагу на московську небезпеку. Черговою темою української пропаґанди в цілім світі має буди **відновлення Европи шляхом визволення України та інших поневолених націй СССР.**

К. Волинський.

НЕ ДАВАТИ СЕБЕ ЗАЛЯКУВАТИ

У „Наталці Полтавці" помістив наш безсмертний Іван Котляревський народню пісню, яка вказує на народню фільософію про те, що й кому можна: „Всякому городу нрав і права... Лев роздирає там вовка в куски, тутже вовк цапа скубе за виски..." В нашій американсько-українській політиці у звязку з загальною американською політикою слідно неразь тесаме. Лише з такою зміною, що лев не є правдивим львом, а уроєним, а вовк і цап незнаної вартости. Як, наприклад пояснити знане явище, що деякі одиниці стають на ґрунті непомильности, чи якогось монополю патріотизму, і обкидають болотом ріжних людей та страшать їх карами збоку американського уряду? Яким то чином в демократичній державі і серед повної свободи, загарантованої громадянам конституцією, може хтось погрожувати іншим громадянам пімстою за виконання громадянських прав? І на якій підставі такі люди домагаються, щоб йти за їхніми примхами? Чи то вони дістали від когось „згори" доручення бути цензорами політичної та громадянської моральности над цілою українською громадою в Америці? Коли так, хай оголосять „номінаційний декрет" на цензорів над такою й такою чужонаціональною групою, а зокрема над українською групою в Америці. І не лише те: Навіть европейські диктатури оголошують свої „права", і кажуть, що хто їх придержується, тому вони голов не стинають. А в нас „цензори" без уповажнень грозять зза самої примхи і порахунків.

Це нагадує нам тактику большевиків в Америці. Вони користуються американською свободою на те, щоб заборонювати американцеві мати свою думку, свою пресу, свою працю, свій уряд, свою церкву, свої установи. Коли підете на зібрання большевиків, то почуєте, що треба кожного нищити, кожного, що щось робить. По американськи це висловлюють „Давн вит еврибаді" — по нашому „На гак з кожним!"

Попри большевиків повстали тепер інші самозванчі групи, котрим уроїлося, що це вони мають заводити Америкою. Навіть свіжі іміґранти-втікачі з воєнних полос хочуть поставити свою диктатуру понад голови давніх американських громадян. Признаємо право кожному, навіть свіже-прибувшому в Америку, користуватися свободою думки й преси. Але з цього не виходить, що вони мають право називати зрадниками Америки людей, що літами тут перебувають і свого розуму вживають, як погодити американський патріотизм з привязанням до краю їхніх батьків. Та так є, що ще й досі панують найбільш розбіжні думки в справі заграничної політики. А коли так, то не можна вважати за злочинця людину, що шукає способу, як чесно й совісно погодити ті почування, які є в його душі й голові. Тут виринають нераз суперечности, які не легко погодити. Колиб був державний цензор, як це діється в державах з воєнним станом, тоді справа булаб проста. Можнаб знати, до кого треба достроюватись, згідно з вимогами часу. Та в Злучених Державах нема воєнного стану, ані цензури. І нема найменшої потреби добровільно резиґнувати вже тепер з громадянських свобод і самим домагатися ярма, коли власне за скинення такого політичного ярма пролято багато крови теж і тут, в Америці.

Отже не треба резиґнувати з конституційних свобод в Америці; нема підстави попадати в страх перед самозванчими доноcщиками, що надягають на себе шкіру льва, щоб когось застрашити; нема потреби страшити інших небезпекою якоїсь ближче неозначеної диктатури в Америці. Зате маємо обовязок слідити за поодинокими клеветниками, що роблять доноси для застрашування, бо то вони саме хочуть завести самоволю й неволю, заборонити свободу думки, слова, зібрань і законного діяння. Саме цього вимагає наша людська і громадянська честь. Того хоче й Америка, що бажає остати далі країною порядку і свободи.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(28)

— Щиро дякую вам, діду, за ласку, — сказав, вибрівши на другім березі, здійняв шапку й уклонився з коня. — Тепер уже не зібюся з дороги, спасибі вам. Пращавайте, зоставайтесь здорові!...

— Та й гарний же ти нівроку! — вдивляючись у парубка й любуючи на його поставу на коні, сказав дід. — Пху, пху! щоб не зурочити... Може хоч скажеш, як на ймення тебе, красного лицаря?

— Левко Вернидоля, — відповів, засміявшись, молодик.

— Прощавайте!...

Стиснув румака острогами й почав вибиратись на зелений спадистий беріг.

— Дай же Боже, — почув за собою, — щоб твоя доля, козаче, й справді не відверталася від тебе!

Ще раз іздійняв шапку, махнув нею, повернувшись на відлі, дідові й повернув до лісу.

— „Хм... доля не відверталася, — думав, їдучи узліссям у показаному дідом напрямку. — Вона вже відвернулася, ще й жити як слід не починав, а тільки замірився... А чи багато від неї бажав? Лише стільки, скільки й найбідніший міщух має... І на це навіть лихі супостати поласилися. Та ще хто!... В самого всього по завязку, дак ні — ще й сирітське щастя треба загарбати. Правду, мабуть, кажуть, що пани неситі й немилосердні... Чи очуняв же, проклятущий, чи так і пропав песьою смертю, без покаяння?... Туди й дорога нечистивому!..."

Їхав отак мовчки і в бистрих думках перебирав наглі події минулої ночі, що так несподівано перевернули всі його наміри шкереберть. Усе згадав: як хитро-мудро зєднав неньчину згоду на своє одружіння з Орисею; як на крилах своєї власної пісні летів того вчорашнього вечора до неї й як, замісць коханої дівчини й її глумливо-радісного сміху, зустрів стареньку вдову Обеременчиху в сльозах і з жахною звісткою в старечих устах. І далі все згадав: як визволив свою горличку з хижацьких пазурів, як привіз до неньки; згадав тую безкраю радість і щастя зустрічі крізь сльози; а потім... Потім-бодай не згадувати!... Прийшов за конем Крига й умовив його тікати на Січ, бо чи прочуняє пан чи ні, а його, Павла, знайдуть по брилеві, що його він так подурному загубив у саду, а може й у покоях панських, як боров пана, або як поривав із покою невільницю. Згодився, бо вмовили — і Орися й ненька її, та й Максим із Катрею щиро радили. А з своєю рідною ненькою навіть не попрощався — для рідної матері й часу не зоставалося... Як батько колись... Те горе пережила сердешна, а чи переживе це?... Обіцяли всі гуртом навідати неньку й розказати їй про все, що скоїлося й що моглоб статись, якби він зостався, обіцяли розважити, розговорити. Чи поможе?... Послухає чи ні, а горя того, глибокого, нерозваженого матернього горя та гірких сліз буде до смерти. Бідна мати... Один же в неї, одним-один... І не знатиме, сердешна, чи за здравіє подавати в церкві на часточку, чи за упокій, — як і за батька. Чекатиме, виглядатиме... І Орися... обіймала, цілувала, присягалася дожидати, поки вернеться... А приятель обіцяв доглянути й заступитись, оборонити, якби що сталося. Хм... приятель... Щеж недавно давав цього самого коня, зброю й січове вбрання за те, щоб відкинувся від дівчини... Може й умовив тепер із лихим наміром, щоб тікав на Запоріжжя... щоб самому вільна дорога була до Орисиного серця?... „Ну, щож — нехай спробує... Гора з горою не сходиться, а приятель із приятелем... хіба помру або загину в бої, то не зійдусь", — блиснув оима, стенувшися в сідлі, аж кінь здригнув і кинув головою вгору.

Та це дурне... Орися любенько відшиє, коли що... Так, вона ні на кого не проміняє його, свого Павла... Та ще після того, що сталося...

Дивне почування до Орисі сповнило всю його істоту від, тоді, як вони востаннє довгим, незабутнім, поки й живі, поглядом подивилися одно на одного, — почування, що він його й тепер іще не міг, та чи й зможе коли, освідомити в своїй простенькій безпосередності. Почування це — це тая солодко-солодко щемлива туга, що він ще ніколи до того не зажив і раювання нею зазнав оце вперше. Він почував себе трохи чи не щасливішим, ніж досі, і це почування як найкоштовніший скарб душі, ревниво заховав на самому дні серця від чужого дотику словом чи згадкою. Воно було тільки його й нічиє більш, тому він нізащо не дозволив би собі вийти з ним на люди, викрити його перед ними. Дивна річ: воно ніби переродило його вдачу гультяйську, легкодумну, означило його відношення до околишнього світу й порожню, пустотливу досі душу його наповнило змістом, ошляхетнило й піднесло, дало мету життя. І про те, що Орисю схопили були якісь панські попихачі для свого пана, він уже думав тепер не так, як ще недавно, коли біг визволяти її, цебто як про нахабний, брутальний жарт тільки. Він уперше загадався над тим, хто й чому міг допуститися такої страшної зневаги ні в чім неповинної людини. Ставив у думках себе на місце панове: чи зважився б він учинити таке з якоюсь дівчиною полькою, все одно, чи то панна, чи проста дівка?... Ні, ніколи в світі, і не тільки він, а й ніхто з українських людей. Для того, щоб заподіяти комусь таку кривду, треба з усієї душі зневажити й ненавидіти тих людей, що їх кривдиш, уважати їх за ніщо, за бидло, що не має ні душі, ні чести, ні розуму та почуттів. Свої люди так не думають про себе, — виходить, що так думає про них тільки пан, та ще, може, бісурменин, що вряди-годи наладає ордою на рідну землю й бере ясир та поводиться з ним, як із бидлом. Алеж то бісурменин, невіра, а цеж... (Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЗЗА ДЕРЕВА ЛІСА НЕ ВИДНО.

До Америки повернувся з Італії Майрон С. Тейлор, спеціяльний висланник президента Рузвелта до Ватикану, і, як звичайно, при висіданні мав розмову з американськими газетярами.

Коли його питалися за ситуацію в Европі, він сказав, що він на те й приїхав до Америки, щоби дістати погляд на Европу.

Цим він дав до зрозуміння, що в Европі навіть дипльомат знає дуже мало про обставини в Европі. Що знає звичайна людина? Звісно, хіба те, що йому уряди подадуть. Себлто правди дуже мало. Тейлор так і сказав газетярам: „Я думаю, що ви більше знаєте про положення в Европі, ніж я".

ЗВІДКИ ТАКА ЛЮТЬ?

Виясняючи джерела люти Гітлєра, що так проривалася з його останньої публичної промови, газети припускають її враження, яке зробили англійські летничі рейди на німецьку публику.

Кажуть, що німці повірили в пропаганду націстичного уряду, що, мовляв, Німеччина не може бути бомбардована Англією, що англійських бомбовиків німецькі оборонні бази не допустять. Що правда, англійці правильно бомбардували Бремен і Гамбурґ, але й це німецький уряд замовчував. Через те напад англійських літаків був справжнім відкриттям для німців. Він відкрив їм очі на вартість пропаганди націстичного уряду.

Показується, що закривання правди має іноколи деякі користи, але ці користи часто дуже дорого коштують. Буває, брехнею можна цілий світ обіхати. Та вернутися не можна.

ПО ДИПЛЬОМАТИЧНОМУ?

До Америки прилетів амбасадор нового французького уряду. У своїй розмові з американськими ґазетярами він передовсім заперечив вістки, що мовляв він є прихильник націзму.

Якби він був заявив у Франції, що він не є прихильник націзму, то йому можна би зовсім певно повірити. Та чи можна припустити, щоби прихильник націзму сказав в Америці, що він є прихильник націзму?

ЧУТКИ, ЧИ ПРАВДА?

Пише Френк Рихлик, вашингтонський кореспондент нюйорського щоденника „Пост", що американський уряд веде тепер важні переговори з російським в справі майбутнього союзу Злучених Держав і Росії.

Кореспондент каже, що цей союз був би звернений проти Японії, котра, мовляв, загрожує найбільше жизненним інтересам Злучених Держав.

Цікаво, скільки в цьому доцесенні правди, а скільки думання, опертого на бажанні?

НЕ ВМІЄ ЧИТАТИ?

Звертає увагу цей „Пост", що совєтський комісар оборони Тимошенко покликав до військової служби дві нові кляси.

„Маємо надію", каже „Пост", „що панове, котрі видають „Дейлі Воркер" у Ню Йорку, котрі правильно осуджують загальну військову службу в Америці, скажуть Тимошенкові, як вони дивляться на справу".

„Що сталося з тими людьми в Москві? Невжеж вони більше не читають „Дейлі Воркера"?"

Хіба вони колинебудь читали?

ЗОВСІМ ПРИРОДНО.

Відомий маляр Дієґо Ґівера, що недавно втік з рідного Мексика, бо боїться, щоб йому не сталося те, що сталося Троцькому, каже, що він уважає події в Европі за зовсім природні.

„Це зовсім старий закон природи... Гадюка їсть птицю, котра їсть хробака. Франко забрав Еспанію, а Еспанію незадовго забере Німеччина. Польща забрала частину Чехословаччини, а потім її ковтнули нацисти. Гадюка їсть птицю, що зїла хробака. Закон природи..."

Є гадюки, що пожирають інші гадюки.

ТАК, ЗОВСІМ ПРИРОДНО.

„Манчестер Ґардієн" каже, що одна окупантська влада в одному краю в Европі виробила собі плян безпощадного визиску окупованої країни. Окупанти думають визискувати робочу силу робітників, рільничих і промислових, жінок і чоловіків, окупованого краю. Окупований край обдирається з лісів, з рільних плодів, фабрикатів. З нього забирається всю поживу. Робітникам лишається лише стільки, скільки треба на їх найнужденніше виживлення. Зовсім, як старинним рабам.

Де це діється? Хто це робить? Думаєте, що це може „Манчестер Ґардієн" пригадує, якто колись поляки господарювали в західній Україні?

Ні, цим разом це опис німецької господарки в окупованій Польщі.

ДЛЯ ЕВРОПИ.

Свій опис обставин у Польщі під німецькою окупацією закінчує „Манчестер Ґардієн" словами:

„Отце доля, на яку М. Бонет і багато англійських політиків були готові засудити східну Европу, коли вони радили лишити Німеччині свобідну руку під умовиною, що він лишить західну Европу в спокою. Отце доля, на яку була би засуджена вся Европа, якби Гітлєр виграв".

На таку долю лишили майже всі французькі й англійські політики Україну від версайського договору.

ПРИЗНАННЯ.

Каже „Ґардієн": Щоби зрозуміти проблєму, яку ми замотали, стараючися відбудувати світ по війні, вистарчить поглянути на Балкан. Там ми маємо низку держав, котрих зброєння придушують до землі. Ці держави створили світ політичних і господарських інтриґ, у котрому великі держави, вживаючи сили фінансів там, де давніше вживано безпосередної сили, між собою суперничали".

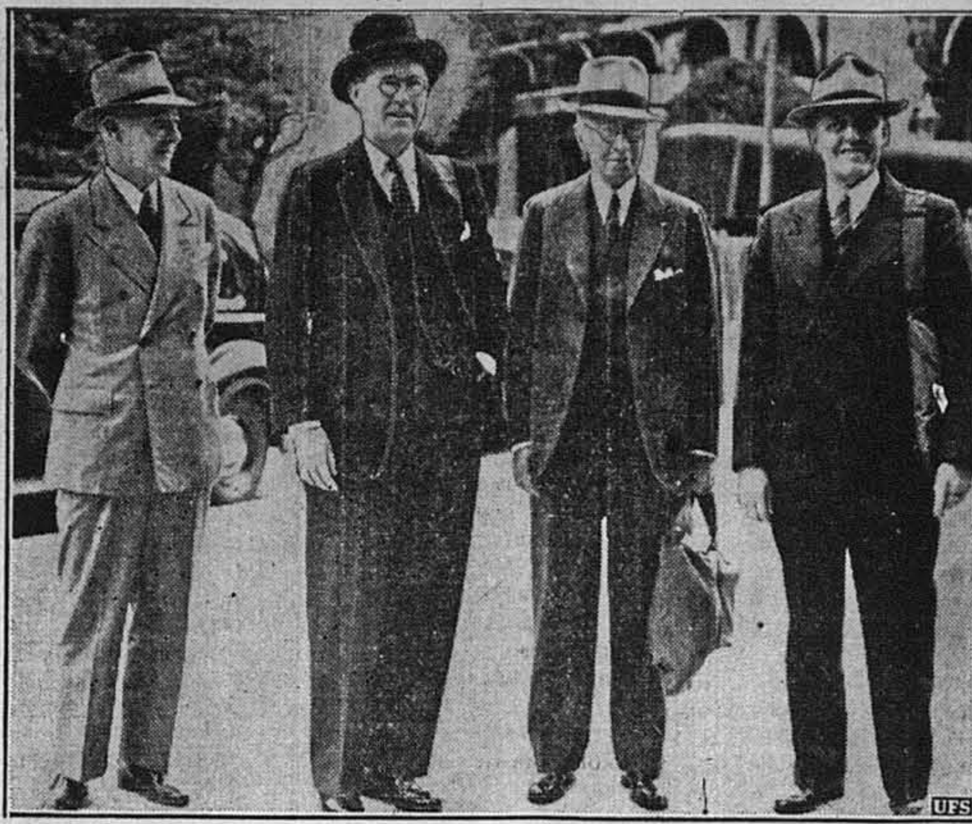
Яку новину завели тоталітарні держави в тому світі? На першому місці поставили знову безпосередну силу.

ПРОДАЖНА КРАЇНА.

Про уступаючого румунського короля Кароля пише в нюйорському часописі „Геральд Трибюн" Соня Томара:

„Його диктатура не потрапила очистити краю з корупції. Ми всі знаємо, що в Румунії людина, що мала тисячу леїв (коло два доляри) могла звільнитися від військової служби, що чоловік, котрому припоручено будувати фортифікації здовж російської границі, намішав до цементу соломи й збудував собі дім у Букарешті. Румунських жовнірів мучено воєнними грами, а їх поля лежали облогом і їх десяткували тиф і шлункові недуги".

Так, це все існувало, але досі, як довго Карлова диктатура тривала, про це всі якось загально мовчали.

СТОРОЖІ ВУЙКА СЕМА. — Американські офіцири слідять за націстичною тактикою в війні, на воді, суші й в повітрі. Джосеф Кенеді, американський амбасадор, серед ґрупи офіцирів, котрих він обводив по Лондоні. З ліва на право: віцеадмірал Робер Ґормлі, амбасадор Кенеді, ґенерал Емонс і ґенерал Стронґ.

ДЕЯКІ ПРОБЛЄМИ РЕЄСТРАЦІЇ ЧУЖИНЦІВ

Після перегляду реєстрації чужинців по цілім краю, як заявляє Ерл Ґ. Гарисон з департаменту справедливости, є чотири проблєми, які, як показується, турбують неодного чужинця.

Апліканти на громадянство леґально вважаються чужинцями і як такі повинні реєструватись, він заявляє, бо прийшли донесення з ріжних сторін краю, котрі вказують, що деякі люди з першими громадянськими паперами думають, що не потребують реєструватись.

Те, що звичайно називаємо „першими паперами", це вдійсності заява наміру стати громадянином, виясняє директор Е. Ґ. Гарисон. Тільки той не обовязаний реєструватись, кого федеральний суд вже приняв і заприсягнув на громадянина.

У звязку з тим хочу вияснити ще іншу проблєму, продовжує Е. Ґ. Гарисон. Коли негромадянин має вже свої „перші папери" і сподіється, що дістане покликання до федерального суду на остаточне переслухання ще перед днем 26-го грудня 1940 року, то не зашкодить коли почекає з реєстрацією так десь до 1-го грудня. До того часу він певно вже довідається, чи стане повним громадянином ще перед днем 26-го грудня 1940 року.

Однак треба памятати, остерігає директор Е. Ґ. Гарисон, що департамент справедливости не бере на себе відповідальности за те, коли чужинець через ожидання спізниться і зовсім не зареєструється. Він наразить себе на кари, приписані законом, так само як той чужинець, що жадних паперів не має. Раджу тим людям, щоби не ожидали за довго. Реєстрація не має ніякого впливу на стан громадянства.

Третя болюча точка, як видно, відноситься до дітей, каже Е. Ґ. Гарисон. Нема ясного розуміння тої справи, а саме, що діти до 14-го року життя мусять бути зареєстровані родичами або опікунами, але не потребують іти з ними на пошту до реєстрації. Від них не вимагається відтиску пальців. Та як тільки їм мине 14 рік, то до 30 днів мусять особисто піти на пошту і зареєструватись і тоді дати відтиск своїх пальців.

Коли чужинецька дитина має осягнути 14 рік життя перед днем 26-го грудня 1940 року, то, як додаджує Е. Ґ. Гарисон, може зачекати до дня своїх уродин, а потім зараз зареєструватись.

Директор Е. . Гарисон теж підкреслює, що чотири місяці, цебто від 27-го серпня о 26-го грудня, повинно вистарчити для кожного, щоби підібрати відповідний час на реєстрацію і не ожидати до самого кінця і тим самим не робити натовпу на пошті.

Дальше Е. Ґ. Гарисон заявляє, що в деяких сторонах краю його повідомлено, що багато одиниць, побоюючись відтиску пальців, скоро поспішились з поданням аплікацій на одержання громадянства у тій хибній вірі, що тоді зможуть оминути відтиск пальців, що становить частину вимог реєстрації.

Це є зовсім мильне розуміння справи, підкреслює Е. Ґ. Гарисон. До вимог реєстрації належить теж відтиск пальців від кожного чужинця, котрому минуло 14 років життя. Реєстрація є неповною так довго, поки чужинець не дав відтиску пальців.

В теперішні часи відтиск пальців не значить, що тим хочеться комусь докорити чи когось зганьбити, додав Е. Ґ. Гарисон, а заразом вказав ще раз на те, що члени армії і фльоти, державні службовці і багато інших завсіди дають відтиск пальців, вважаючи це буденною справою, а також тисячі інших людей рік річно добровільно роблять відтиски пальців.

Хоч ще нема багато запитів про подавання змін адрес, як каже Е. Ґ. Гарисон, то однак буде на місці ще і цей припис закона одночасно як слід вияснити.

Є дві вимоги зміни адреси, він каже. Перша відноситься до тих чужинців, котрі тут стало замешкують. Вони мусять доносити до Іміґраційного і Натуралізаційного Бюра, Департаменту Справедливости у Вашинґтоні, Д. К., про кожну зміну свого мешкання, а саме до пять днів від такої зміни. Карту на зміну адреси можна дістати на кожній пошті.

Друга катеґорія чужинців, це прибувші тут на тимчасовий побут, як туристи, студенти, тощо. Вони мусять доносити про кожну зміну своєї оригінальної зарекордованої адреси при кінці кожного трьохмісячного речинця. Донесення треба конче робити, без огляду на зміну адреси. Про зміну адреси праці чи підприємства не треба доносити.

Директор Е. Ґ. Гарисон ще раз закликає, щоби кожна людина підлягаюча реєстрації, перше всього дістала зразковий формуляр з будь котрої пошти і виповнила його, заки піде реєструватись.

ВАРТА ЗАСТАНОВИ. — Самотний, без залежних від нього осіб, цей 23-літній вашингтонський фотограф задумався над плякатом, що кличе його вступити до армії. Тисячі молоді стоїть перед таким питанням.

РОЗСТРІЛЯНО ІРЛЯНДСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ

ДАБЛИН. — Розстріляно двох ірляндців, Петрика МекҐрета і Томеса Ґріна, за те, що вбили детектива, коли він переводив ревізію в домі, де ховалися члени Ірляндської Ґеволюційної Армії.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ХОЧЕ ЗІЗНАВАТИ

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія заявив, що коли бруклинський прокуратор О'Дваер хоче, щоб він, посадник, зізнавав перед лавою присяглих в справі його втручання до кримінальних доходжень і підставлювання до вязничної келії свого довіреного поліцая, він це зробить. Злочин, про який посадник хотів засягнути безпосередніх, своїх власних інформацій, було вбивство одного поліцая, Морена.

НЕ ДБАЮТЬ, ДЕ Й ЩО БОМБАРДУЮТЬ

Американські кореспонденти подають, що почавши від суботи німецькі налети стали далеко сильніші. Можна сказати, що на протязі доби літало до 2,000 німецьких літаків над Лондоном. Тепер скидано бомби, де тільки попало. Тому начислено за той день понад 400 вбитих, а до 1,300 покалічених. В неділю німецькі налети на Лондон тривали понад 9 годин.

ВИЛКІ ВИБИРАЄТЬСЯ В ТУРУ

РОШВИЛ. — Вендел Вилкі, републиканський кандидат, вибирається на спеціяльним поїзді разом з цілим штабом дорадників і знавців, в подорож по стейтах в цілі виголошування виборчих промов. Він відвідає 48 міст і виголосить там промови. На його поїзд зголосилось 46 газетярів і фотоґрафів, які будуть йому всюди товаришити і подавати газетні звідомлення.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПРИВЕРТАЄ ДО ЖИТТЯ КЛІТИНИ ЗПЕРЕД ТИСЯЧІВ ЛІТ

БЕРЛІН. — Німецька преса звідомляє, що професор П. Бусе-Гравіц, з клініки в Кордові, Еспанія, винайшов спосіб привернути життя клітинам, що завмерли були разом з тілом забальсамованого небіщика (мумії) в Египті перед 5,300 роками. Гравіц почав свої досвіди в тому напрямі перед кількома роками, коли привів до життя клітини на тілі чоловіка, що помер перед 38 літами. Це тіло було збережене в алькоголю.

(Д-р Людвик Гектен, предсідник Ради Американського Медичного Товариства для Наукових Дослідів у Шікаґу заявив, що відкриття проф. Бусе-Гравіца не можливі до повірення й тому треба ще дальшого експеріментування).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАЛМЕРТОН, ПА. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369., відбудуться в пятницю, 13. вересня, в годині 7:30 вечором, в гали церковній. Проситься всіх членів, щоби явились на зборах, бо є ріжні справи, які треба полагоджувати на зборах. Довжні члени повинні вирівняти свої азлеглі вкладки, бо так довго поступати не можна. — І. Климишин, предс.; Ст. Новацький, кас.; М. Куба, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Чергові збори Бр. св. О. Николая, від. 5., відбудуться в пятницю, 13. вересня, в домівці У. Д. Клюбу, 31-14 Ґренд Еве. в Асторія, Л. Ай. Є дуже важні справи до полагодження, як спільна фотоґрафія всіх наших членів та влаштування 25-літнього ювилею існування нашого Братства як відділу ч. 5. У. Н. Союзу. Тому всі наші члени та членниці повинні обовязково підчас цих зборів явитися. При тій нагоді пригадується ще раз нашим довгуючим членам, щоби остаточно постаралися вирівняти свої приналежност до відділової каси, бо в противнім разі поступиться з ними після ухвал та статуту У. Н. Союзу. Початок зборів у годині пів до восьмої вечором. — Іван Сидор, предс.; Антін Климишин, скарб.; Михайло Беля, секр.

ПОЧУВАННЯ ПРИЧИНАМИ ШЛУНКОВИХ НЕДУГ

На річних зборах Американського Психольоґічного Союзу, що відбувалися оноді в Стейт Коледж, Па., два визначні лікарі предложили спільний реферат про вплив почувань на стан тілесного здоровля. Реферат розкрив можливости зовсім нового лікування таких частих поважних тілесних занедужань, як шлункові кваси, боляки в шлунку й таке інше.

Реферат був результатом довгих наукових розслідів, переведених д-ром Белою Мителменом, психіятром Нюйорського Пост - ґрадуаційного Шпиталя, і д-ром Гаролдом Волфом, розслідником Медичної Колеґії Корнелського університету. Вони знали, що в медичній науці здавна вже догадувалися звязку між забуреннями шлунка й чуттевим напруженням, але досі ще не було на це строго наукових потверджень. Два вчені взялися за прослідження справи; вони хотіли переконатися, чи ця думка спирається на фактах.

На добровільні муки — для науки.

У тій цілі вони постаралися за співпрацю 19 пацієнтів (недужих), котрі хорували на preріжні недомагання, від простої згаги („гартберн"), до шлункового боляка („стомек олсер"). Кожний такий пацієнт мусів піддатися спеціяльному розсліджуванні. Він мусів згодитися лежати в полу-темній кімнаті, а до його тіла були дочеплені ріжні інструменти, які нотували ріжні факти про його умовий і тілесний стан.

До того він мусів згодитися на те, щоби йому пропущено тонку ґумову рурку через одно ніздря його носа крізь горло аж у його шлунок. Рурку запущено через ніс на те, щоби пацієнт міг свобідно говорити з досліджуючими лікарями, які своїми розмовами передовсім поклалися пацієнта злостити, журити й клопотати. Скільки разів лікарям вдалося викликати в пацієнті обяви різкого почування, вони розсліджували при помочі ґумової рурки скількість квасу в шлунку пацієнта.

Такі розсліди показали, що почування обурення й журба подвоювали скількість квасу в шлунку пацієнта, а лють цю скількість потроювала.

Навіть, як пацієнтові дано спокій на кілька годин, ця надмірність квасу в шлунку назад до нього повертала, коли він остаточно заснув.

Жіночка з вимогами.

В який спосіб лікарі іритували цих своїх пацієнтів? Очевидно, кожного в інший спосіб. Один зних має жінку, котра все йому клопоче голову, що він не дає їй відповідного удержання, і котра його за це всюди понижує; отже лікарі говорили з ним про його жіночку, про його дім і працю.

Пацієнт спершу пробував удавати спокійного, — каже рапорт. Але лікарі почали заходити глибше в справу; це викликало в пацієнта сильне пригноблення. Відразу слідно було зріст квасности в його шлунку. Вона досягнула найвищого ступня, як пацієнт заснув. При помочі ґумової рурки лікарі могли розсліджувати скількість квасу в його шлунку, не розбуджуючи його зо сну.

Ображена гордість.

Інший пацієнт побирав федеральну допомогу („реліф"). Він терпів на шлункові недомагання, бо він думав, що його рідня думає, що він не помагає їм стільки, скільки він повинен.

У його шлунку назбиралося найбільше квасу тоді, коли його гордість вразив шпитальний придверник. Пацієнт звичайно заходив до шпиталя через вхід для відвідувачів. Одного дня новий придверник спитався, чого він хоче в шпиталі, і казав йому входити публичними клінічними дверми. Ця подія обурила до живого пацієнта. Лікарі говорили з ним про неї часто й за кожним разом у його шлунку піднімалася скількість квасу.

Ця квасність уступила, як лікарі добули йому дозвіл входити до шпиталя через браму для відвідувачів.

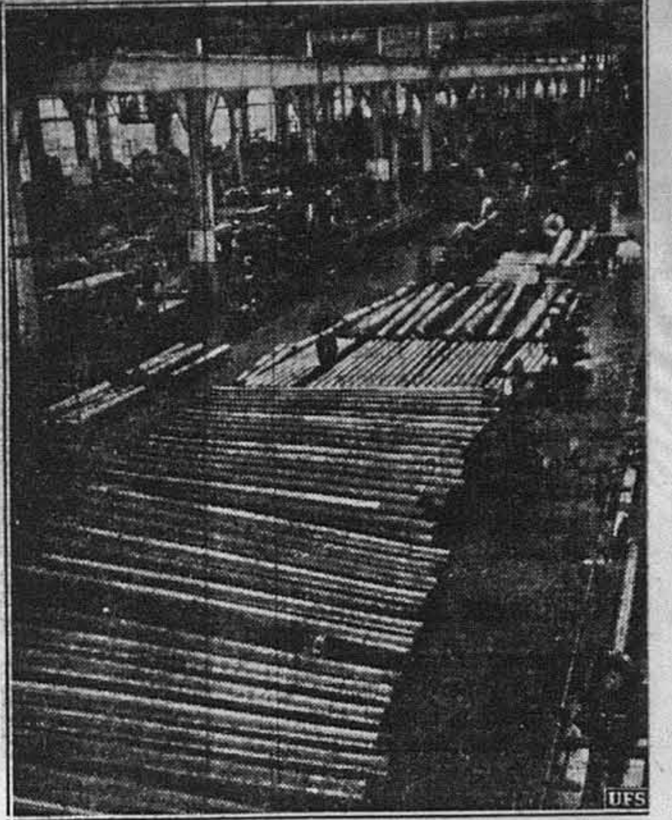
Ще інший пацієнт це багатий біржевик. Він є провідником у своїм громадянстві. Одначе він має непорозуміння зо своєю жінкою й служницею. Це його журило й соромило. Він уже мав початки шлункового боляка, а розмови лікарів з ним про цей стан ще більше погіршували його недугу.

Хто знає причину, найде лік.

Лікарі висказали здогад, що постійна журба, обурення й гнів збільшує значно шанси людини дістати боляк шлунка. Вони думають теж, що лікувати шлункові кваси найкраще не через заживання двовугляну соди („байкарбонейт оф сода"), але через успокоювання нервів, через усування почувань журби, обурення й гніву.

В ПЕРШУ ЧЕРГУ ТРЕБА КОЦІВ

ВІШІ. — Червоний Хрест подає, що ратункова акція в Франції потребує наразі якнайбільше коців для охорони від земна, а потім поживи, головно молока, а далі одежі.

ВУЙКО СЕМ ЗБРОЇТЬСЯ. — Вид федерального арсеналу в Вотервлієті, Ню Йорк, де робітники працюють над зложенням 8-цалевої гармати для вжитку фльоти. Робота в арсеналі йде тепер 24 години на добу.

ЖУРБА ВИКЛИКАЄ ШЛУНКОВІ ЗАБУРЕННЯ

СТЕЙТ КАЛЕДЖ (Пенсилвенія). — Американське Психольоґічне Товариство відкрило, що вчасі журби людини до її шлунка напливає велика скількість квасів. В 11 осіб, що їх мали під обсервацією два нюйорські лікарі, знайдено боляки в шлунку, що повстали ізза журби. В інших осіб можна було заввважати лише шлункову гарячку.

У часі журби пацієнти мали далеко більше квасів, що помагають травленню, ніж у нормальнім стані. Щоб це ствердити, лікарі впускали через ніс до шлунка пацієнтів тоненьку ґумову рурку і при її помочи мірили переміни. Пацієнти розповідали лікарям свої переживання.

Як приклади надмірної журби в пацієнтів подають таке: Один робітник журився тим, що він помре, бо його товариш помер. Одному жінка так натуркотіла, що він занедужав на шлунок. Один шпитальний пацієнт дістав нападу журби, коли йому сказали, що він входить до своєї кімнати невластивими дверми. Один добрий церковник попав в любовні клопоти з дівчиною. Зо страху перед скандалом дістав боляк в шлунку.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН, ч. 100. Визов.

STILL ANCHORED BY THE ROPES, TARZAN WAS OVERCOME BY THE PIRATES, WHO SEIZED BOHGDU AND KEYDO, TOO.

Ще привязаний посторонками Тарзан попав у власть розбишак. Вони схопили також Боґду й Кейда.

BUT WHEN THE COWARDLY HAWQUO TRIED TO STAB THE HELPLESS APE-MAN, ZALIM GRABBED HIM.

Але, коли трусливий Говко хотів втопити ніж у тіло безборонного Боґду, Залім вхопив його.

"NOT YET, HAWQUO! FIRST HE MUST SHOW US WHERE TO FIND THE ELEPHANTS. WE'LL SLAUGHTER THEM-- A FORTUNE IN IVORY. THEN---"

„Ще ні, Говку! Він має нам наперед показати, де слоні. Ми їх повбиваємо, дістанемо справжній маєток у слоневій кости, а тоді вже..."

"I'LL SHOW YOU NOTHING!" TARZAN INTERRUPTED DEFIANTLY. HAWQUO GRUNTED EAGERLY, "I SHOW YOU ELEPHANTS!"

„Я вам нічого не покажу!" перервав визиваючо Тарзан. Тоді Говко відворкнув: „Я покажу вам слонів".

REX MAXON -100-